

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

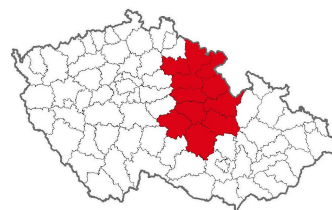
Havlíčkův Brod 8.6.2011
čj. SRS 039602/2011

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 10 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 30.5.–5.6.2011

1. Počasí

Pokračovalo období spíše letního charakteru přerušené v polovině týdne mírným ochlazením – denní teploty nepřesáhly 20°C. Po celou dobu docházelo k velmi intenzivní bouřkové činnosti s variabilní intenzitou srážek. Tyto byly na mnoha místech ve formě prudkých přivalových dešťů nebo krupobití. Oba jevy jsou hlášeny ze všech okresů sledované oblasti. Například v okrese Jičín lokalita Holovousy bylo silné krupobití kdy velikost krup dosahovala cca 1 cm a během 20 minut spadlo 60 mm srážek. I přesto zůstává velkým problémem výrazný nedostatek vláhy a jeho důsledky jsou zřejmé na porostech především v okresech Chrudim, Pardubice a Hradec Králové.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Stejně jako v předešlém období došlo v důsledku prudkých srážek a krupobití na některých lokalitách k poškození porostů. Největší škody způsobené kroupami jsou hlášeny z okresů Chrudim a Jičín. Byly zaznamenány stoupající počty různých druhů mšic téměř na všech plodinách.

OBILNINY

U porostů obilnin v lokalitách s nedostatečnými srážkami jsou již znatelné příznaky nedostatku vláhy. Dochází k mírnému nárůstu výskytů houbových chorob, ale zatím bez výrazných škod. Vzrůstající tendenci mají i výskyty různých škůdců, ale ošetření proti nim je spíše výjimkou.

PŠENICE OZIMÁ (RF 49–63 BBCH)

Zvýšené výskyty **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** na listech F2 a F3 jsou hlášeny z okresu Žďár nad Sázavou /lokality Rovečné a Černá/.

Na lokalitě Jankovice v okrese Pardubice byl zjištěn střední výskyt **světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repensis*)**.

Téměř beze změn zůstávají většinou slabé, ojediněle střední výskyty **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** hlášené ze všech okresů.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

I když škody způsobené larvami **kohoutků (*Oulema sp.*)** zatím nejsou významné, provedli již někteří pěstitelé ošetření proti tomuto škůdci.

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vyhlýchých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vyhlýchých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

Hlášení o prvních výskytech **kyjaty travní (*Metopolophium dirhodum*)** přišla z okresů Chrudim /lokalita Seč, Mířetice a Dřevíkov/, Náchod /lokalita Provodov, Volovka a Maršov/ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Rohenice/. V okrese Náchod /lokalita Provodov/ byl zjištěn první výskyt **kyjaty osení (*Sitobion avenae*)**. První výskyt **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** v porostech byl pozorován v okrese Svitavy.

Pozorování se provádí na začátku metání ve fázi 51 BBCH. Ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu se odebere 50 odnoží /5 míst x 10 odnoží/ a hodnotí se celá rostlina. Vypočte se průměrný počet mšic na jednu odnož.

Kritické číslo je 3 mšice na jednu odnož.

V okrese Pardubice byl zaznamenán 31.5. ve žlutých miskách první úlovek dospělé **bejlo morky sedlové (*Haplodiplosis marginata*)** a to v lokalitě Jankovice. Na Náchodsku /lokalita Volovka/ a Rychnovsku /lokalita Rohenice/ byly zjištěny také první, pouze slabé výskyty **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)**.

Pozorování se provádí v okrajovém, 50m pásu v blízkosti dřevin. Ve fázi sloupkování se sledují miny na listech, kontroluje se 100 odnoží (10 míst x 10 odnoží). Ve fázi mléčné zralosti se sledují housenky, kontroluje se 100 klasů (10 míst x 10 klasů).

K cílenému ošetření není registrován žádný přípravek.

Na Jičínsku v lokalitách Železnice a Zámezí bylo zaznamenáno především na okrajích pozemků silné zaplevelení **vlčím mákem (*Papaver rhoeas*)**.

JEČMEN OZIMÝ (RF 59–65 BBCH)

V porostech převládají slabé, lokálně až střední výskyty **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** a **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)**.

Stav ve výskytech **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** a **kohoutků (*Oulema sp.*)** je podobný jako u porostů pšenice ozimé.

Na lokalitě Milovice v okrese Jičín je porost místy silně polehlý po přívalových deštích.

JEČMEN JARNÍ (RF 40-51 BBCH)

Mírný nárůst výskytu houbových chorob nepůsobí zatím větší problémy. **Padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** zůstává pouze na spodní části rostlin a většinou je hodnoceno jako slabé až střední. Silné výskyty jsou hlášeny pouze z lokalit Nechanice a Mžany /okres Hradec králové/. V okrese Pardubice /lokalita Jezbořice/ byl u odrůdy Aksamit zaznamenán silný výskyt listových skvrnitostí způsobený **hypersenzitivní reakcí ječmene na padlí**.

Stejně jako u padlí jsou výskyty **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** slabé, pouze na Litomyšlsku a Svitavsku jsou výskyty silnější a střední napadení je i na porostech v okrese Hradec Králové /lokality Praskačka a Hřibsko/.

Pozorování sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevení se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Jako střední je hodnocen i výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** na Poličsku v okrese Svitavy.

Obdobně jako u ostatních obilovin jsou i v porostech ječmene jarního zatím slabé výskyty larev **kohoutků (*Oulema sp.*)**

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 51 – 65 BBCH)

První výskyty **kyjaty hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** jsou nově hlášeny z okresů Chrudim /lokalita Slatiňany/, Jičín /lokalita Vitíněves/ a Ústí nad Orlicí. Většina ploch již byla ošetřena vhodnými insekticidy.

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

Ve feromonových lapácích byly zjištěny první úlovky **obaleče hrachového (*Laspeyresia rusticella*)** okresech Chrudim /lokalita Slatiňany/, Jičín /lokalita Vitíněves/, Náchod /lokalita Volovka/ a Pardubice /lokalita Ostřešany/. Další úlovky jsou hlášeny z okresu Žďár nad Sázavou v lokalitách Pohledec a Ruda.

Na Jičínsku byly zaznamenány v porostech hrachu setého první výskyty **trásněnek (*Thysanoptera sp.*)** a **vrtalek (*Agromyzidae sp.*)**.

Na lokalitě Ostřešany v okrese Pardubice došlo po příválových deštích k částečnému zaplavení pozemku, hrách v těchto místech zahrňuje a odumírá. _

OLEJNINY

Lokální silné srážky spojené s kroupami, které se vyskytly v závěru předešlého týdne, způsobily největší poškození porostů řepky ozimé v okrese Chrudim. Postiženy byly zejména pozemky v okolí Dřevíkova a Trhové Kamenice. K těmto škodám přibudou další i v ostatních okresech po přívalech a krupobití z tohoto týdne. V současné době jsou silné nálety škůdců na porosty jarních řepok které byly zasety po zaorávkách porostů řepok ozimých. I u této skupiny plodin se objevují ve zvýšené míře výskyty různých druhů mšic.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 69-75 BBCH)

V okrese Chrudim /lokalita Lukavice/ byl zaznamenán mimo již zmiňované **černě řepkové (*Alternaria brassicae*)** také první výskyt **fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)** na stoncích.

I přes poměrně intenzivní ošetřování porostů insekticidy přibývají hlášení o středních až silných výskytech larev **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** a **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)**.

Lokálně slabé až střední výskyty **mšicí zelnou (*Brevicoryne brassicae*)** jsou v okrese Hradec Králové /lokality Praskačka, Vysoká a Smiřice/.

ŘEPKA JARNÍ (RF 61-63 BBCH)

Na nevyrovnaných a slabších porostech v lokalitách Podlevín a Vidochov /okres Jičín/ byl zaznamenán silný výskyt **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** a to i přes použití pyretroidů.

Ze stejného okresu /lokalita Pecka/ je hlášeno silné zaplevelení porostu **kokoškou pastuší tobolkou *Capsella bursa-pastoris***, **konopicí polní (*Galeopsis tetrahit*)** a **rdesny (*Polygonaceae*)**.

MÁK SETÝ (RF 35-40 BBCH)

Přítomnost **mšice makové (*Aphis fabae*)** byla zaznamenána na lokalitě Praskačka /okres Hradec Králové/.

Lokálně až střední výskyty larev **krytonosce kořenového (*Stenocarus fuliginosus*)** na kořenech rostlin byly zjištěny v lokalitách Rodkov, Dolní Bobrová a Vidonín /okres Žďár nad Sázavou/ a slabý v lokalitě Lhota pod Libčany /okres Hradec Králové/.

SLUNEČNICE (RF 34)

V okrese Pardubice /lokalita Svinčany/ byl v porostu zjištěn silný výskyt **mšic (Aphididae)** a kromě toho je pozemek silně zaplevelen **penízkiem rolním (Thlaspi arvense)** a **rdesny (Polygonaceae)**.

BOB (RF 63)

Střední výskyt **mšice makové (Aphis fabae)** byl zjištěn v porostu na lokalitě České Meziříčí /okres Rychnov nad Kněžnou/.

OKOPANINY

V lokalitách zasažených extrémními srážkami dochází sice k erozi a případně několikanásobnému zaplavení a následné vytvoření půdního škraloupu, ale porosty brambor i cukrovky jsou zatím ve velmi dobrém stavu. Na množitelských plochách brambor probíhají negativní výběry a pokračuje aplikace insekticidů za účelem vytvoření clony proti přenašečům virových chorob.

BRAMBOR OBEČNÝ (RF 15-51 BBCH)

Na zavlažovaných pozemcích v lokalitách Ločenice a Plotiště v okrese Hradec Králové byly zaznamenány první případy **plísně bramboru (Phytophthora infestans)**.

Přibyla hlášení o výskytech dospělců a vajíček **mandelinky bramborové (Leptinotarsa decemlineata)** i z produkčních ploch (mimo zahrádky) a přítomnost larev byla zjištěna v okresech Hradec Králové, Chrudim a Pardubice.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

V okrese Chrudim /lokalita Dřevíkov/ byl také zaznamenán nálet **mšice broskvoňové (Myzus persicae)** v Lambersových miskách.

CUKROVKA (RF 32 BBCH)

Lokálně silný výskyt **plevelných řep (Weed beet)** byl zjištěn u pěstitelů v Plotištích v okrese Hradec Králové.

KOŘENINOVÁ ZELENINA

KMÍN KOŘENNÝ (RF 65 BBCH)

Nová lokalita /Rodkov/ s výskytem larev **plochušky kmínové (Despertasia nervosa)** v květech je hlášena z okresu Žďár nad Sázavou.

K poškození porostu kmínu krupobitím došlo v okrese Havlíčkův Brod na lokalitě Krucemburk.

OVOCNÉ DŘEVINY

Na základě údajů meteorologických stanic zadaných do programu prognózy výskytu **bakteriální spály jabloňovitých (Erwinia amylovora)** nastaly optimální podmínky pro rozvoj této choroby v okrese Jičín a okolí, a tedy i vhodná doba pro ošetření. Na několika místech v okrese Chrudim /Neděliště, Sec, Lukavice/ byly zjištěny výskyty **bekyně zlatořitné (Euproctis chrysorrhoea)** na silničních stromořadích. V okresech Havlíčkův Brod a Jičín byly na zahrádkách zaznamenány první výskyty **amerického padlí angreštového (Sphaerotheca mors-uvae)**.

JABLOŇ (RF 71 BBCH)

Neošetřené sady a výsadby u silnic jsou lokálně silně poškozeny moniliovým úžehem (*Monilia laxa*) v okrese Pardubice a výskyt byl pozorován i na zahrádkách ve Lhotě pod Libčany /okres Hradec Králové/.

První výskyt vlnantka krvavá (*Eriosoma lanigerum*) je hlášen z okresu Jičín /lokalita Úlibice/.

Ve stejné lokalitě byly zjištěny střední výskyty mšice jabloňové (*Aphis pomi*) a mšice jitrocelové (*Dysaphis plantaginea*).

Převážně střední nálety u všech sledovaných škůdců signalizují úlovky ve feromonových lapácích umístěných po celé oblasti.

SLIVOŇ (RF 72 BBCH)

První výskyty vlnovníka švestkového (*Aculus fockeui*) jsou hlášeny z okresů Jičín a Havlíčkův Brod.

TŘEŠEŇ, VIŠEŇ (RF 72-85 BBCH)

Na konci měsíce května byly zachyceny na lepových deskách dospělci vrtule třešňové (*Rhagoletis cerasi*) v okresech Hradec Králové /lokalita Předměřice nad Labem/ a Pardubice /lokalita Raškovice/.

Z Pardubicka /lokality Jankovice, Brloh/ a Královéhradecka /lokalita Lhota pod Libčany/ je hlášeno i lokálně silné poškození neošetřené výsadby moniliovou spálou květů (*Monilinia laxa*).

Za oblastní
odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl